

به نام خدا

نقشه راه توسعه صنعت فرآوری آبزیان کشور

مؤلف:

دکتر یزدان مرادی

با همکاری:

علی اصغر خانی پور، احمد غرقی، منصور صدریان

موشافحه	مرادی، یزدان، ۱۳۳۹ -
عنوان و نام پندجه آور	نقشه راه توسعه صنعت فرآوری آبزیان کشور / مولف یزدان مرادی با همکاری علی اصغر خانی پور، احمد غرقی، منصور صدریان
مشخصات نشر	تهران : موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۲۴۵ ص. : مصور (رنگی)، جدول (رنگی)، نمودار (رنگی).
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۸۴۵۱-۱۴-۳
وضعیت فهرست نویسی	فیبیا
پادداشت	کتابخانه: ص. ۲۳۷-۲۴۵.
موضوع	فرآورده های دریایی
موضوع	Fishery products :
موضوع	شیلات
موضوع	Fisheries :
موضوع	ماهی ها - آمادسازی - کنترل کیفی
موضوع	Fishery processing -- Quality control :
شماره افزوده	خانی پور، علی اصغر، ۱۳۴۴ -
شماره افزوده	Khanipour, Ali Asghar
شماره افزوده	غرقی، احمد، ۱۳۳۰ -
شماره افزوده	خانی پور، منصور، ۱۳۳۸ -
شماره افزوده	موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور
رده بندی کنگره	SH ۳۳۰۰۷۰۶۶۰
رده بندی دیویی	۶۳۱.۹۴
شماره کتابشناسی ملی	۴۷۸۸۴۷۲

نام کتاب : نقشه راه توسعه صنعت فرآوری آبزیان کشور

مؤلف : دکتر یزدان مرادی

با همکاری: علی اصغر خانی پور، احمد غرقی، منصور صدریان

ویراستار ادبی : گل اندم آل علی

شمارگان : ۶۰۰

چاپ اول : سال ۱۳۹۶

ناشر : موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

ناظر چاپ : مدیریت اطلاعات و ارتباطات علمی

(نشانی : میدان هفت تیر، خیابان قائم مقام فراهانی، خیابان مشاهیر، پش خیابان غفاری، پلاک ۵،

موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور، تلفن ۸۸۳۸۱۰۶۸ - www.ifro.ir)

شابک : ۳ - ۱۴ - ۸۴۵۱ - ۶۰۰ - ۹۷۸ (ISBN : 978-600-8451-14-3)

قیمت : ۴۴۰۰۰۰ ریال

حق چاپ برای موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور محفوظ است.

پیشگفتار مولف

سرانه مصرف آبزیان در دنیا ۱۸۸ کیلوگرم است. در حالیکه سرانه مصرف در کشور ۹.۱ کیلوگرم گزارش شده است. مصرف سرانه آبزیان در کشور در مقایسه با بسیاری از کشورها بسیار پائین است. به همین دلیل سازمان‌های مسئول به دنبال افزایش مصرف سرانه آبزیان کشور هستند. برای افزایش سرانه راههای مختلفی از جمله افزایش تولید آبزیان، تولید محصولات جدید و متنوع، بازاریابی و واردات وجود دارد. گذشته از مقدار مصرف، سلامت، محصول شیلاتی نیز از اهمیت بالایی برخوردار است که باید مورد توجه قرار گیرد. آبزیان علاوه بر مصرف به عنوان غذا از جنبه تولید فرآورده‌های بیولوژیک نیز حائز اهمیت هستند که بایستی در برنامه‌ریزی‌ها مورد توجه قرار گیرند. دستیابی به سرانه مصرف بالا و سالم محصول شیلاتی یا تولید فرآورده‌های با ارزش بیولوژیک از آبزیان نیاز به تدوین برنامه‌ای جامع دارد که تمامی جوانب را مورد توجه قرار دهد. کتاب نقشه راه توسعه صنعت فرآوری آبزیان کشور با این هدف تدوین شده است. این کتاب دارای سه فصل است. فصل اول نقشه راه فرآوری آبزیان اختصاص دارد. در این فصل به موضوعات تولید فرآوری‌های شیلاتی از جمله ماهی، انواع بخشی، صنعت و مشکلات و راه کاری‌های تحقیقاتی برای توسعه صنعت فرآوری آبزیان پرداخته شده است. فصل دوم کتاب به موضوعات محصولات شیلاتی از منظر بهداشت و حفظ کیفیت فرآورده‌های شیلاتی اختصاص یافته است. در فصل سوم کتاب به قابلیت‌ها و ظرفیت تولید انواع فرآورده‌های بیولوژیک، روئی، غذایی و صنعتی از آبزیان پرداخته شده است.

دکتر یزدان حرازی

عضو هیئت علمی موسسه تحقیقات علوم شیلات کشور

فهرست مندرجات

پیشگفتار مولفین

فصل ۱: نقشه راه توسعه فراآوری آبزیان	۱
۱.۱: بررسی وضعیت موجود فراآوری آبزیان کشور	۲
۱.۱.۱: تصویر وضعیت تولید آبزیان در جهان (FAO, 2012)	۶
۱.۱.۲: بررسی آخرین وضعیت فراآوری و مصرف فرآورده های آبزیان	
در جهان (FAO, 2012)	۱۱
۱.۱.۳: تصویر وضعیت تولید آبزیان کشور	۲۰
۱.۱.۴: وضعیت موجود فراآوری آبزیان کشور	۲۴
۱.۲: محدودیت ها و چالش های توسعه فراآوری آبزیان	۲۷
۱.۲.۱: مشکلات مواد عملی در زمینه فراآوری	۲۷
۱.۲.۲: مشکلات منابع مصرف در توسعه صنایع فراآوری آبزیان	۲۷
۱.۳: امکانات، تنگناها، نقاط قوت ضعف، عملکرد نظام عرضه و بازاریابی	۳۲
۱-۳-۱: امکانات	۳۲
۱-۳-۲: تنگناها	۳۲
۱-۳-۳: نقاط قوت	۳۲
۱-۳-۴: نقاط ضعف	۳۲
۱.۴: بررسی تحقیقات فراآوری مرتبط با آبزیان کشور	۳۳
۱-۴-۱: بررسی اثربخشی تحقیقات انجام شده داخلی و خارجی در توسعه فراآوری آبزیان	۳۵
۱-۴-۲: ایجاد تنوع در تولید فرآورده های شیلاتی	۳۷
۱-۴-۳: افزایش سرانه مصرف آبزیان	۳۸
۱-۴-۴: بهبود در روند تولید و افزایش ظرفیت های فعلی در صنایع شیلاتی کشور	۳۸
۱.۵: اهداف، برنامه ها و طرح های پیشنهادی	۴۰

۱.۵.۱. اهداف کمی و کیفی زیر بخش شیلات در توسعه فرآوری.....	۴۰
۱.۵.۲. پیش بینی افق ۱۴۰۰ بر اساس بررسیهای و برآورد انجام شده شیلات ایران	
در سال ۱۳۷۵.....	۴۶
۱.۵.۳. اهداف کیفی در زمینه توسعه فرآوری آبزیان پیش بینی شده در برنامه های	
راهبردی - محصولی زیر بخش شیلات.....	۴۷
۱.۵.۴. طرح ها و برنامه های پیشنهادی.....	۴۸
۱.۵.۵. سیاست کاهش ضایعات و ایجاد ارزش افزوده.....	۵۴
۱.۵.۶. سیاست افزایش ماندگاری و بهبود بسته بندی.....	۵۶
۱.۵.۷. سیاست بهبود کیفیت آرایایی آبزیان (ماهی و فرآورده های آن).....	۵۸
۱.۵.۸. سیاست بهبود کیفیت و افزایش تولید.....	۵۹
فصل ۲: نقشه راه توسعه بهداشت محصولات آبی.....	۶۱
مقدمه.....	۶۲
۲.۱. بررسی وضعیت موجود بهداشتی وضعیت محصولات بهداشتی کشور.....	۶۴
۲.۱.۱. سازمانهای دولتی مسئول بر نظارت بهداشتی محصولات شیلاتی.....	۶۴
۲.۱.۲. استاندارد های ملی.....	۷۱
۲.۱.۳. استانداردهای بین المللی.....	۹۹
۲.۱.۴. مقررات ثبت و پخش دارو های آبزیان.....	۱۰۲
۲.۱.۵. استانداردهای بین المللی.....	۱۰۳
۲.۲. محدودیت ها و تنگناهای توسعه فرآوری آبزیان.....	۱۰۵
۲.۲.۱. تهدیدها.....	۱۰۶
۲.۲.۲. نقاط قوت.....	۱۰۸
۲.۳. سیاستها، برنامه ها، طرحها و پروژه ها.....	۱۰۸
۲.۳.۱. سیاست: توسعه سیاست گذاری، مدیریت و قوانین بهداشت برای ۱۰۹	
تولید محصولات شیلاتی.....	۱۰۹
۲.۳.۲. سیاست: پایش آلاینده ها در آبزیان و فرآورده های شیلاتی.....	۱۱۰

۲.۳.۳:	سیاست: کنترل و ردیابی محصولات شیلاتی از صید تا سفره.....	۱۱۱
۲.۳.۴:	سیاست: تکمیل قوانین ومقررات.....	۱۱۱
۲.۳.۵:	سیاست: تکمیل و توسعه تحقیقات کاربردی.....	۱۱۲
۲.۳.۶:	سیاست: ارتقاء دانش دست اندرکاران بهداشت محصولات شیلاتی.....	۱۱۵
۲.۳.۷:	سیاست: توسعه وتقویت مراکز آزمایشگاهی تحقیقاتی و نظارتی.....	۱۱۶
۲.۳.۸:	سیاست: ارتقاء استانداردهای مربوط به بهداشت محصولات شیلاتی.....	۱۱۷
فصل ۳:	نقشه راه توسعه فرآورده های بیولوژیک آبزیان کشور.....	۱۱۸
۳.۱:	تعاریف.....	۱۱۹
۳.۱.۱:	تعاریف.....	۱۱۹
۳.۱.۲:	ریشه ی تولید فرآورده های بیولوژیک آبزیان در جهان.....	۱۲۱
۳.۱.۳:	ریشه ی تولید فرآورده های بیولوژیک آبزیان در کشور.....	۱۲۵
۳.۱.۴:	دسته بندی فرآورده های بیولوژیک آبزیان.....	۱۳۹
۳.۲:	وضعیت موجود فرآورده های بیولوژیک آبزیان در جهان.....	۱۳۶
۳.۲.۱:	وضعیت اقتصادی فرآورده های بیولوژیک در جهان.....	۱۳۶
۳.۲.۲:	اقتصاد زیستی و سیاست های بین المللی.....	۱۴۰
۳.۲.۳:	بازار جهانی فرآورده های بیولوژیک آبزیان در داروسازی.....	۱۴۱
۳.۲.۴:	بازار جهانی فرآورده های بیولوژیک آبزیان در صنعت غذایی.....	۱۴۵
۳.۲.۵:	بازار جهانی فرآورده های بیولوژیک آبزیان در آرایشی.....	۱۴۸
۳.۲.۶:	بازار جهانی فرآورده های بیولوژیک آبزیان در صنعت.....	۱۴۸
۳.۲.۷:	بازار جهانی فرآورده های بیولوژیک آبزیان در محصولات نهایی - آرایشی.....	۱۴۹
۳.۲.۸:	بازار جهانی فرآورده های بیولوژیک آبزیان با کاربرد زیست.....	۱۵۰
۳.۲.۹:	وضعیت موجود فرآورده های بیولوژیک آبزیان در ایران.....	۱۵۰
۳.۲.۱۰:	بررسی وضعیت تحقیقات فرآورده های بیولوژیک در جهان.....	۱۵۱
۳.۲.۱۱:	بررسی وضعیت تحقیقات فرآورده های بیولوژیک در ایران.....	۱۵۴
۳.۲.۱۲:	دستبندی گونه های آبزیان در ایران.....	۱۵۶
۳.۲.۱۳:	آمار صید و پرورش آبزیان تجاری در ایران.....	۱۵۸

- ۳.۲.۱۴: اولویت بندی گونه های مناسب جهت فرآورده های بیولوژیک آبریان ایران..... ۱۵۹
- ۳.۳: نقاط قوت، ضعف، تهدیدها و فرصت ها فرآورده های بیولوژیک آبریان کشور ۱۶۰
- ۳.۳.۱: نقاط قوت فرآورده های بیولوژیک آبریان کشور..... ۱۶۰
- ۳.۳.۲: نقاط ضعف فرآورده های بیولوژیک آبریان کشور..... ۱۶۱
- ۳.۳.۳: تهدیدهای فرآورده های بیولوژیک آبریان کشور..... ۱۶۲
- ۳.۳.۴: فرصت های فرآورده های بیولوژیک آبریان کشور..... ۱۶۳
- ۳.۳.۵: وضعیت موجود نیروی انسانی..... ۱۶۳
- ۳.۳.۶: وضعیت موجود زیرساخت ها..... ۱۶۴
- ۳.۳.۷: تجهیزات آزمایشگاهی مرتبط با بخش زیست فناوری موسسه تحقیقات علوم
شیلاتی کشور..... ۱۶۷
- ۳.۳.۸: وضعیت موجود اعتبارات..... ۱۶۹
- ۳.۴: برنامه ها، اهداف، راهبردها، طرح ها، پروژه ها..... ۱۶۹
- ۳.۴.۱: برنامه تحقیقات در افق ۱۴۰۴..... ۱۶۹
- ۳.۴.۲: عناوین طرح های جامع..... ۱۷۲
- ۳.۴.۳: عناوین زیر طرح طرح های جامع..... ۱۷۳
- ۳.۴.۴: عناوین پروژه های زیر طرح طرح های جامع..... ۱۷۷
- ۳-۵: خطوط تولید نیمه صنعتی (پایلوت پلنت)..... ۲۳۰
- ۳.۵.۱: عناوین خطوط پایلوت پلنت (تولید نیمه صنعتی)..... ۲۳۰
- ۳-۶: جمع بندی نهایی..... ۲۳۶
- ۳.۶.۱: تعداد طرح ها، پروژه ها و خطوط پایلوت پلنت در ۶ راهبرد اصلی نقشه راه..... ۲۳۶
- منابع..... ۲۳۷